

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Cap. III. De Conscientia scrupulosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

bet dirigi per prudentiam intellectûs.

Resp. III. Quòd si pro utraque parte æqualis stet probabilitas, vel nullum grave motivum occurrat, tenetur sequi partem tutiorem, hoc est, quam sequendo nullum est periculum agendi contra ullam legem, juxta regulam juris: *In dubio tutior pars eligenda est*: alioqui se exponit periculo peccandi. Licet tamen sequi partem minus tutam, modò sit longè probabilior alterâ, ut infra dicam.

CAPUT III.

De Conscientia scrupulosa.

Q. 1. Quid est scrupulus?

Resp. **E**st opinio formidolosa peccati ubi non est peccatum, ex inani frivoloque motivo concepta, & animum plerumque angens: sive est actus, quo intellectus ob motivum parvi aut nullius momenti judicat cum anxietate aliquid hic & nunc esse præceptum vel prohibitum. Laxa è contra est actus, quo intellectus ob motivum leve seu insufficiens judicat aliquid hic & nunc licitum esse, vel etiam bonum.

Q. 2. Quanam sunt causa scrupulorum?

Resp. Hæ nimirum: melancholia, indoles

les timida, iudicii imbecillitas, cerebri debilitas ex morbo vel ex immoderatis jejuniis ac vigiliis contracta, ignorantia, superbia, mentis inconstantia vel pertinacia, pusillanimitas & dejectio animi, ob quam quis nescit timores vanos contemnere, conversatio cum scrupulosis, suggestio dæmonis, ut bonum spirituale hominis impediatur, & à perfectione vel salute tanquam nimis ardua imo & impossibili deterreat, vel ut hominem ineptum reddat ad opera Deo gloriosa & proximo utilia, &c.

Q. 3. Quanam sunt remedia contra scrupulos?

Resp. Hæc à doctoribus passim præscribuntur.

1. Frequens oratio, & alia pietatis opera, præsertim actus humilitatis, fiducia & amoris in Deum, &c.

2. Sollicitudo cavendi peccata manifesta tum mortalia, tum venialia.

3. Proborum ac sapientum vitam ac consuetudinem intueri, ut monet S. Antonin.

4. Sequi in omnibus directionem sui superioris, vel confessarii seu directoris probi ac prudentis, depositâ opinione propriâ inani: quod non solum tutò potest, sed etiam debet scrupulosus, ob gravia damna, & pericula peccandi formaliter, quæ ei impen-

pendent, si remedia, & consilia respuat. Etsi enim Directorem errare contingeret, quia tamen ei obtemperando agit, quod in se est, non peccabit, ex c. 44. *De sentent. excom.* Ibi: *ad sui Pastoris consilium, conscientia levis, & temeraria credulitatis explosa, licite potest, &c.*

5. Non debet ad singula directorem adire, sed ex regulis generalibus ab ipso, vel aliunde acceptis assuescat formare conscientiam in casibus occurrentibus.

6. Cavere otium, & vagas cogitationes, quæ mentem scrupulis vexant; & animam in ipsis scrupulorum initiis aliò avertere.

7. Scrupulos contemnerè, non fovere cogitatione, sed contra illos agere formando prudens, ac rectum iudicium in oppositum. Quod facile fieri potest, cum scrupulus sit opinio levi, ac contemptibili motivo nixa.

8. Destruere causas scrupulorum. Superbus prudentiæ suæ non innitatur. Peritax frangat suum iudicium. Rudis instruatur. Timidus meditetur bonitatem Dei, qui non imponit præcepta redigentia ad insaniam. Melancholicus expellat medicamentis atram bilem, &c.

Q. 4. *Quomodo se gerere debet Confessarius cum scrupuloso?*

Resp. Confessarius 1. Nullum scrupulosum admittat, nisi declaret se velle eius consilia
Tom. I. B sequi,

sequi, depositò propriò judiciò. Quare ei persuadeat scrupulosum non posse seipsum regere, ideòque debere regi per alium, cui obsequatur: Nam Dei providentia nemini negat modum, quo regi in via salutis possit, cum Deus sincerè velit omnes salvare. Idque esse medium ab omnibus Sanctis & Doctoribus præscriptum, & necessarium ad curandum hunc animi morbum, ex quo, nî curetur, gravissima damna spiritualia, & pericula oriuntur.

2. Scrupulorum causas exploret, & remedia ex allatis aptissima præscribat.

3. Doceat principia generalia, quibus utatur ad depellendos scrupulos, nec admittat frequentes ad se recursus; & dum scit scrupulum afferendum esse, dimittat illum non auditum: nam hæ interrogaciones, & frequentes recursus fovent scrupulos.

4. Sollicitè moneat, ut nulli scrupulo cedat, sed contra omnes cognitos ut tales agat.

5. Si valde gravem anxietatem, & molestiam patiat in observando præcepto, à quo notabile nocumentum excusat, petatur pro eo dispensatio, si aliter curari nequeat.

6. Moneat, ut abstineat à nimis anxio conscientiaë examine, doceatque eum non teneri nisi ad mediocre examen peccatorum, quamvis aliqua fortasse hinc omitti

con-

contingeret, si videat tantam hac in re esse anxietatem, ut timeatur periculum lædendi cerebrum, vel ad insaniam, aut desperationem redigendi. Nam ad materialem Confessionis integritatem non tenetur cum tanto incommodo ac periculo; nec Deus id totum hac in re ab ægris animis exigit, quod à sanis.

7. Confessionem generalem peccatorum antea ritè confessorum impediatur scrupuloso timorato, & sufficienter à peccatis purgato, si inde oriatur nimia anxietas, ac molestia, vel timeatur capitis debilitas, aut corporis morbus. Sed permittat ei, qui non videtur satis purgatus à peccatis; modò ex illa repetitione non immineat periculum in ea denuò consentiendi; nam confessio generalis per se utilis est ad conscientiam purgandam.

8. Non permittat abstinere à frequentandis ut oportet Sacramentis, ne privetur gratia sacramentali, quæ plurimum valet ad pacandam conscientiam.

9. Plerumque mitem, ac benignum se præbeat erga illum, ne afflicto afflictionem addat. Quandoque tamen juvabit austeritas, ut expugnetur ejus animi pertinacia.

10. Caveat, ne pœnitens ab uno extremo transeat ad aliud, conscientiamque timoratam in ulla re deponat.